

Echtpaar Vissers uit Bussum in Jeruzalem officieel onderscheiden

De heer en mevrouw C. en A. Vissers, Singel 35 te Bussum, zijn vorige week officieel ontvangen door de autoriteiten van „Yad Vashem” in Jeruzalem, de door de staat Israël ingestelde organisatie ter herdenking van „martelaars en helden”. Bij die gelegenheid mocht het echtpaar de hoogste onderscheiding van Israël in ontvangst nemen, bestaande uit een medaille en het voorrecht een boom te planten in de „Laan der rechtvaardigen”, als herinnering aan de tijdens de oorlog betoonde moed, door gedurende anderhalf jaar een jong Joods echtpaar onderdak te verlenen en aldus voor de Nazi's te verbergen. Dat echtpaar, de heer en mevrouw A. Hoffmann, woont thans in Israël, waar de heer Hoffmann verbonden is aan de nationale luchtvaartmaatschappij „El Al”. In die kwaliteit genoot hij al meermalen het voorrecht nog eens een kijkje te nemen in de woning aan de Singel te Bussum, die hij onder beroerde omstandigheden, samen met zijn vrouw, zo goed heeft leren kennen.

„Ik deed het om niet beschaamd te hoeven zijn na de oorlog”

Dokter en zusters in de Majella verduisterden valse papieren

In „The Jerusalem Post” van vorige week dinsdag verscheen omtrent de gebeurtenissen rondom het echtpaar Vissers een uitgebreid verhaal, dat ons door de goede zorgen van de heer Hoffmann werd toegezonden. „Ere wie ere toekomt” zo schreef hij erbij, daarbij nogmaals uitdrukking gevende aan zijn oprechte dank en erkentelijkheid voor de door de familie Vissers verleende gastvrijheid, betoonde menslievendheid en vooral, bewezen moed.

PAS GETROUWD

Toen de Hoffmanns in oktober 1943 een kamerkamertje betrokken bij de Vissers, vormden zij een slechts enkele maanden getrouwd echtpaar. Toen zij 18 maanden later weer opdoken, waren ze met z'n tweeën, door de geboorte van Miah—manda, die intussen negen maanden geboortewas. De naam Amanda werd het kind gegeven omdat deze ook de voorkeursnaam is van mevrouw Vissers. Behalve mevrouw Cornelis en Amanda Vissers hun leven te keerden door het echtpaar te verbergen, was het laatstgenoemde ook, die de voorbereidingen trof voor de geboorte van het kind naamgenote.

De heer en mevrouw Vissers, thans 65, vertoeven momenteel op uitnodiging van de Hoffmanns in Israël voor een periode van drie maanden. Het is be-

grijpelijk dat de verhouding tussen het kinderloze echtpaar Vissers en het gezin Hoffmann van heel bijzondere aard is en nauwelijks onder woorden gebracht kan worden.

WAAROM?

„Waarom ik besloot de Hoffmanns te verbergen?” zegt de lange, jong-uitziende oud-onderwijzer Vissers. „Wel, juist voordat de Nederlandse ondergrondse ons vroeg hen in huis te nemen, las ik een Deense novelle, waaruit één zin steeds in mijn herinnering bleef hangen. „Ik deed het teneinde niet beschaamd te zijn na de oorlog”.

De familie Vissers was aanvankelijk bepaald niet van plan een echtpaar onderdak te verlenen. Mevrouw had eerder besloten tijdelijk onderdak te verlenen aan een jong Joods meisje, maar dit kind is nooit gekomen en ook nimmer daarna heeft men meer iets van haar vernomen.

„Toen vroeg de ondergrondse ons of we daarvoor in de plaats een jong Joods echtpaar wilden verbergen. Ik zei het mijn man te zullen vragen” aldus mevrouw Vissers en zij vervolgde: „We bespraken de kwestie en concludeerden dat we het wel konden wagen een vluchteling voor enkele dagen voor de Nazi's te verbergen, maar dat het bijzonder riskant was een jong echtpaar voor een onbepaalde periode te huisvesten. Uiteindelijk echter hadden we er toch geen vrede mee en meenden we niet te kunnen weigeren. Zo arriveerde het echtpaar Hoffmann op de Singel 35, vergezeld door een man van de ondergrondse. We hadden

hen nooit eerder ontmoet en wisten alleen maar dat, terwijl de vrouw Helena voor een gewoon Nederlands meisje zou kunnen doorgaan, Andries altijd aanstonds als een Jood zou worden herkend”.

Op de bovenste verdieping van het huis aan de Singel werd een kamertje in gereedheid gebracht met een ontsnappingsruimte, groot genoeg voor één persoon, waarvan de ingang werd verborgen door een kleerkast. Toen de oorlog voorbij was nodigde mevrouw Vissers burens om de schuilplaats te zoeken, maar niemand van hen slaagde daarin. In dit kamertje leefde het gezin Hoffmann van oktober 1943 tot aan de bevrijding, begin mei 1945. In die tussentijd genoot Helena Hoffmann het voorrecht tien dagen buitenshuis door te brengen, doordat zij begin augustus 1944 in de Majella het leven gaf aan haar dochter, onder de aangenomen naam van Nella van der Velden, als hoedanig zij ook in het bezit van papieren was.

(Vervolg van pag. 1)

De heer Vissers had haar naar het ziekenhuis gebracht, waar de jonge vrouw vertelde dat haar echtgenoot haar enige relatie was en dat deze ergens in Duitsland verplichte arbeid verrichtte. Op een gegeven moment echter vroeg zij vertrouwelijk aan een dokter of deze er belang in stelde te weten wie zij werkelijk was of dat hij het liever niet wilde weten. „Zeg het me maar niet” antwoordde deze laconiek.

Tegen de tijd dat mevrouw Hoffmann de kraamkliniek zou verlaten werd ontdekt dat haar naar het stadhuis te zenden papieren vals waren. Dokter en zusters kwamen daarna overeen de papieren in handen te krijgen en deze te verdonkeremanen, zodat deze buiten het bereik van de stadsautoriteiten zouden blijven.

BANG

De familie Vissers herinnert zich dat zij de eerste vier of vijf dagen dat zij het gezin Hoffmann in hun huis verborgen, geen vrees, doch slechts opwinding hebben gekend. „Maar toen realiseerden wij ons plotseling hoe gevaarlijk de situatie was, zodat we de rest van de anderhalf jaar, van tijd tot tijd bijzonder bang waren”. De heer en mevrouw Vissers beaamden diverse plannen voor het geval van huiszoeking, maar de vier of vijf maal dat dit werkelijk gebeurde, werden alle plannen eenvoudig vergeten.

„Een van de problemen was, dat een Nederlander met dezelfde naam als ik en wonende in dezelfde straat, terugkeerde van gedwongen tewerkstelling in Duitsland en toen verdween, zonder de autoriteiten te waarschuwen. Toen bleven de Nazi's komen, maar mijn papieren wisten hen te overtuigen dat ik niet de man was die zij zochten. Uiteraard deed zulks overigens geen goed aan onze gemoedsrust” aldus de heer Vissers.

ETEN EN DRINKEN

En mevrouw Vissers voegt eraan toe: „Een andere moeilijkheid vormde het eten voor vier en later voor vijf personen, terwijl de winkeliers in de omgeving wisten dat we slechts met z'n tweeën waren.” Zij maakte er een gewoonte van haar inkopen te doen in twee of drie verschillende winkels, daarbij gebruik makende van de valse distributiekaarten die haar door de ondergrondse waren verstrekt. De heer Vissers intussen legde op zijn fiets met houden banden tal van kilometers af voor het verkrijgen van groenten en melk. „Ik vertelde zelfs niet aan mijn vader en moeder dat wij mensen verborgen in ons huis” zegt hij, „niet omdat ik hen niet vertrouwde, maar omdat wij bang waren dat zij op enigerlei wijze het geheim zouden kun-

nen verraden. Tegen het einde van de oorlog wisten enkele burens wat we deden, maar iedereen hield het geheim”.

Een maand nadat de Britse parachutisten nabij Arnhem waren geland moest mevrouw Hoffmann, buiten medeweten van de familie Vissers, haar man met geweld tegenhouden, om te voorkomen dat hij trachten zou de Britse linies te bereiken teneinde de noodlottig omsingelde troepen te helpen.

OOK ANDEREN

Op de dag van de bevrijding ging Asher (Andries) Hoffmann voor het eerst na anderhalf jaar weer de straat op, om te zien of hij negen andere joden zou kunnen vinden om de bevrijding en de geboorte van zijn dochter te kunnen vieren. „Toen was het pas dat we ontdekten dat alleen al in onze straat twee of drie andere joden al die tijd verborgen waren gehouden door vriendelijke niet-joden, met inbegrip van een jonge man tegenover het huis waar wij waren ondergedoken. Noch de familie Vissers, noch de andere families die joden in huis hadden wisten van elkaars geheim iets af”.

Gedurende hun verblijf in Israël hebben de Vissers bijna ieder hoekje van het land bezocht. Vanuit Nederland brachten zij een tent mee, die zij opsloegen op de stranden van de Rode Zee, de Dode Zee, de Middellandse Zee, de Kinneret, de berg Canaän en op tal van andere kampeerplaatsen. Zoals bekend ging de heer Vissers vorig jaar mei met pensioen nadat hij het onderwijs 46 jaar lang had gediend. Het verblijf van de familie in Israël loopt binnenkort af.

Dit was mijn onderwijzer in de 4de klas op de Bijbelschool Gendrechtspark. Toen ik in 1923 in Bussum kwam woonde de school was net drie maanden daarvoor geopend. Nog geen huizen er om heen.